

Procházka v korunách stromů

Jitka Kozubková

Zpřístupnit přírodu co největšímu počtu návštěvníků je trendem současné doby. Stejně jako ve městech nelze mít všude silnice, tak i v lese, na rašeliništích, loukách či na rybníku se člověk vždy nedostane tam, kam zrovna chce. Jisté řešení nabízejí stezky budované v korunách stromů, pozoruhodné unikátní projekty, které zpřístupňují obvykle nedostupná místa a zprostředkovávají neobvyklé zážitky. V České republice podobnou atrakci zatím nenajdeme. Naštěstí český návštěvník nemusí jezdit daleko. Tzv. stromovou stezku otevřeli v loňském roce v nedalekém Rakousku, jen pár kilometrů od našich hranic.

K 9. září 2010, tedy přesně rok po otevření, se po stezce v korunách stromů v národním parku Bavorský les prošlo už 360 000 návštěvníků. Mnozí, ne-li většina, si jistě nenechali ujít výstup na vyhlídkovou věž vysokou 44 metrů. Stezka a zejména samotná věž patří bezpochyby k jedinečným architektonickým počínům ve velkoplošném chráněném území.

Jak tato stezka vypadá a jak je konstruktivně řešena? Jedná se o 1 300 metrů dlouhou dřevěnou lávku, umístěnou na dřevěných nosnících ve výšce 8 až 25 metrů, uchycenou pomocí ocelových lan a šroubů a opatřenou bezpečnostními sítěmi. Její součástí je vstupní věž, která je výchozím bodem stezky. Pro pohodlí návštěvníků je umístěna nedaleko parkoviště pro 400 automobilů (v blízké době se parkoviště bude rozšiřovat). K vrcholu věže vede 520 metrů dlouhá točitá rampa se sklonem 2 až 6°. Na široké „cestě“ mohou jít lidé v obou směrech, rodiče lehce vytlačit kočárky a lidé s omezeným pohybem se na invalidním vozíku dostanou až do výšky 40 metrů.

Originální stezka umožňuje návštěvníkovi získat v lese zcela nové, neobvyklé vjemy, jaké by na zemi nikdy nezískal. Může se například přímo dotknout stromu ve výšce, kam by sotva kdy vylezl, ba co víc, může stromem jemně pohnout. Získává zde pocit síly podobné větru, který v tu chvíli není jediný, kdo je schopen rozhoupat koruny stromů. Po celou dobu procházky nemá člověk vlastně klid. Prochází se po dřevěném „mostě“, tu absolvuje zkoušku rovnováhy na lanech a podivných přechodech, tu si přečte interaktivní panely, kde se dozví, co v lese roste, žije a dýchá, a pohraje si s nimi.

Pohled do nitra věže stromové stezky Baumwipfelpfad v Rakousku

Foto Jitka Kozubková

Proč do korun stromů?

Zážitek z takové procházky je opravdu neopakovatelný a vskutku nezapomenutelný. Jaký mají podobné stezky v angličtině zvané *Top Tree Walk* či *Tree Tops* význam? K čemu slouží a co skutečně přinášejí? Jde prostě o to umožnit návštěvníkům, aby si užili neotřelou zábavu a zážitky, které u nich mohou prohloubit zájem o přírodu i její ochranu.

Většina stezek, o kterých člověk najde zprávy na internetu, se nachází v chráněných územích či blízko velkých metropolí v místech bohatých na přírodu. Díky mostům a lávkám jsou zpřístupněny oblasti, kam se člověk běžně nedostane či mu není přístup povolen. Mnohdy jde jen o atrakci určenou pro příjemné strávení volného času. Na řadě stromových stezek, například na té v Bavorském lese, je návštěvník nenucenou a zábavnou formou i poučen. Nezanedbatelnou roli tedy hraje vzdělávání a osvěta.

Návštěvnost podobných stezek bývá vysoká. Pokud se na nich navíc nacházejí i vyhlídkové věže, lze předpokládat, že roste i počet návštěvníků. Za vstup na stezky se ve většině případů platí poplatky nebo jsou vítány finanční dary. Například návštěva stromové stezky v Bavorském lese stojí 8 EUR (tj. asi 200 Kč) pro dospělého a 6 EUR pro děti; za malajsijský Tree Top Walk v Sun-

Australská stezka Otway Fly Tree Top Walk, vzdálená 2,5 hodiny od Melbourne

Foto <http://www.andinet.de>

gai Sedim zaplatí dospělí 10 ringgitů (RM), tj. asi 60 Kč, a děti 6 RM; v australském Illawarra Fly Walk zaplatí dospělí 22 australských dolarů (AUD), tj. kolem 400 Kč, a dítě polovinu. Cena vstupného v porovnání s jinými kulturními či architektonickými památkami v daných zemích není za jedinečný zážitek vůbec vysoká.

Kde a z čeho se staví

Se stavbami stezek, či lépe řečeno mostů ve výšce několika metrů, procházejícími převážně zalesněným porostem, se ve větší míře začalo po roce 2000. Najdeme je na každém kontinentu s výjimkou Jižní Ameriky (údaj o podobné stezce nelze dohledat) a Antarktidy (z pochopitelných důvodů). V Austrálii lze dokonce navštívit hned čtyři. K nejnižším patří 15 metrů vysoká O'Reilly's Tree Top Walk a naopak k nejvyšším (52 m) stezka The Kings Park Tree Top Walk v australském městě Perth.

Stezky procházejí místy, kde je vidět i slyšet život v korunách různých, mnohdy staletých stromů hostících vzácné druhy rostlin a živočichů. Člověk se dostává do korun stromů deštného pralesa (téměř všechny australské stezky či stezka v Malajsii) nebo smíšeného lesa tvořeného buky, borovicemi a smrky (v Bavorském lese). Na stezce Rhizotron and Xstrata Treetop Walkway nedaleko Londýna pozná návštěvník stromy zdejší botanické zahrady. Cíl je vždy stejný – upoutat pozornost k danému prostředí.

Stavebním materiálem stromových stezek bývá obvykle dřevo a ocel, která se kromě vlastních konstrukcí mnohdy používá pro zpevňující lana, pletivo zábradlí a sítě. V australském Perthu použili při stavbě mostů stezky The Kings Park Tree Top Walk navíc i speciální sklo, které na vybraných místech slouží jako zábradlí. Zúžený chodník jen pro jednoho člověka, upevněný lany a speciálními úchyty, může návštěvník najít v americkém Whitefish Mountain Resort. Počet

Tabulka Přehled nejznámějších stromových stezek

Země	Výška (nejvyšší bod)	Délka	Vyhlídková věž
Rakousko – Baumwipfelpfad	25 m	1 300 m	věž v podobě vajíčka vysoká 44 m
USA – Whitefish Mountain Resort	21,3 m	n/a	jen menší platformy
Singapur – The Tree Top Walk Sedim River	25 m	250 m	ne
Malajsie – Sungai Sedim Recreational Forest	50 m	950 m	ne
Austrálie – Illawarra Fly Tree Top Walk	25 m	500 m	věž Knights Tower vysoká 45 metrů
Austrálie – Otway Fly Tree Top walk	25 m	600 m	věž vysoká 45 metrů
Austrálie – O'Reilly's Tree Top Walk	15 m	180 m	ne
Austrálie – The Kings Park Tree Top Walk	52 m	222 m	ne
Velká Británie – Kew's Rhizotron and Xstrata Treetop Walkway Kew Botanical Gardens	18 m	200 m	ne

odvážlivců je omezen a každého z nich neustále jistí lana. Čistě kovovou konstrukci mají australské stezky Illawarra a Otway Fly Tree Top Walk či malajsijská The Tree Top Walk Sedim River. Oproti tomu stezka Rhizotron and Xstrata Treetop Walkway v Kew Botanical Gardens má kovové chodníky doplněné dřevěným zábradlím.

Nejde jen o finance

Náklady na výstavbu se pohybují v řádech milionů EUR či USD. Stromová stezka v Bavorském lese stála 2,2 milionu EUR a věž jako její nedílná součást další 1 milion EUR. Způsob financování bývá různý. Něco zaplatí majitel, provozovatel stezky, část jde ze zvláštních regionálních fondů a nemalá část je financována z úvěrů. Jde nepochybně o vysokou investici. Díky netradičnosti,

unikátnosti a nabídce nepřenositelné zkušenosti lze předpokládat, že lidé navštíví stezky i vícekrát za život, ať už s rodinou, nebo přáteli. U většiny stezek je zajištěno další vyžití – návštěvnícké či informační středisko a dnes už bohužel nenahraditelné a veřejností velmi žádané stánky s občerstvením či samotné restaurace.

Výhled do krajiny v deseti- a vícemetrové výšce v korunách stromů vyvolává v člověku podivně příjemný pocit, který nezkaží téměř nic, snad jen zákaz vstupu v případě silného deště a opravdu velké mlhy.

Odkazy na jednotlivé stezky najdete na stránkách časopisu *Ochrana přírody*.

Autorka pracuje na ředitelství AOPK ČR jako vedoucí samostatného oddělení práce s veřejností

Dotek a rozhýbání stromů na stezce Baumwipfelpfad

Foto Jitka Kozubková

Stezka Lotterywest Federation Walkway v Kings Park

v australském městě Perth Foto <http://www.skyscrapercity.com>